

Tăng cường phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong Hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh ở trường tiểu học

Nguyễn Trọng Lăng *, Nguyễn Thị Hà Anh**

*TS. Trường Đại học Trà Vinh

**Học viên cao học, Trường ĐH Trà Vinh

Received: 12/8/2024; Accepted: 16/8/2024; Published: 19/8/2024

Abstract: Close coordination among the forces within the school and the involvement of parents or legal guardians of students, along with relevant external forces, play a very important role in psychological counseling activities for students. This article addresses the importance, objectives, content, principles, methods, forms, and conditions of the coordination between the school and family in psychological counseling for primary school students.

Keywords: Coordination, School and family, Psychological counseling, Primary school students

1. Đặt vấn đề

Tư vấn tâm lý (TL) cho học sinh (HS) là sự hỗ trợ TL, giúp HS nâng cao hiểu biết về bản thân, hoàn cảnh gia đình, mối quan hệ xã hội, từ đó tăng cảm xúc tích cực, tự đưa ra quyết định trong tình huống khó khăn HS gặp phải khi đang học tại nhà trường. Tham vấn TL cho HS là sự tương tác, trợ giúp TL, can thiệp (khi cần thiết) của cán bộ, giáo viên (GV) tư vấn đối với HS khi gặp phải tình huống khó khăn trong học tập, hoàn cảnh gia đình, mối quan hệ với người khác hoặc nhận thức bản thân, từ đó tăng cảm xúc tích cực, tự lựa chọn và thực hiện quyết định trong tình huống đó. Phối hợp với cha mẹ HS: Thường xuyên trao đổi thông tin về HS; nâng cao nhận thức của cha mẹ HS về đặc điểm phát triển tâm sinh lý lứa tuổi và tác động của những thay đổi đó đối với HS; thường xuyên quan tâm, phát hiện và có biện pháp hỗ trợ kịp thời, phù hợp đối với những biểu hiện bất thường của HS.

2. Nội dung nghiên cứu

Tư vấn TL là một lĩnh vực chuyên môn trong đó các chuyên gia tư vấn giúp đỡ cá nhân hoặc nhóm người đối phó với các vấn đề TL, cảm xúc và hành vi. Mục tiêu chính của tư vấn TL là giúp người đối diện hiểu rõ hơn về bản thân, giải quyết các vấn đề mà họ gặp phải và cải thiện chất lượng cuộc sống của họ.

Phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn TL cho HS là quá trình hợp tác và tương tác liên tục giữa GV, nhà tư vấn TL và cha mẹ HS nhằm hỗ trợ và phát triển sức khỏe TL của HS.

2.1. Sự cần thiết phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn TL cho HS ở trường TH

Phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn TL cho HS tiểu học là một yếu tố quan trọng nhằm đảm bảo sự phát triển toàn diện và sức khỏe TL của trẻ, sự cần thiết của sự phối hợp này: Sự phối hợp giữa nhà trường và gia đình giúp tạo ra một môi trường đồng bộ và nhất quán để hỗ trợ HS. Khi cả GV và cha mẹ HS cùng hợp tác, HS sẽ nhận được sự hỗ trợ liên tục và đồng nhất trong việc giải quyết các vấn đề TL, từ đó tăng cường hiệu quả của các can thiệp TL.

Phối hợp giúp chia sẻ thông tin quan trọng về tình trạng TL của HS giữa nhà trường và gia đình. Điều này bao gồm việc cung cấp thông tin về các vấn đề TL, hành vi và sự phát triển của HS, từ đó giúp các bên có thể xây dựng các chiến lược can thiệp phù hợp. Khi nhà trường và gia đình làm việc cùng nhau, cả hai bên đều có cơ hội để nâng cao nhận thức và hiểu biết về các vấn đề TL của HS. Sự hiểu biết này giúp cải thiện các PP can thiệp và tạo ra các hoạt động hỗ trợ phù hợp hơn.

Phối hợp giữa nhà trường và gia đình giúp xây dựng mối quan hệ tin cậy và hỗ trợ lẫn nhau. Cha mẹ HS cảm thấy được lắng nghe và tôn trọng, trong khi GV có thêm sự hỗ trợ từ gia đình trong việc theo dõi và can thiệp vào các vấn đề TL của HS.

Giải quyết các vấn đề kịp thời và hiệu quả: Khi có sự phối hợp hiệu quả, các vấn đề TL của HS có thể được phát hiện và giải quyết kịp thời hơn. Sự phối hợp này giúp đảm bảo rằng các can thiệp TL được thực hiện nhanh chóng và đúng cách, từ đó giúp HS vượt qua các khó khăn và phát triển tốt hơn. Sự phối hợp giúp đảm bảo rằng HS nhận được sự hỗ trợ cần thiết không chỉ về mặt học tập mà còn về mặt TL.

Điều này góp phần vào sự phát triển toàn diện của trẻ, bao gồm cả KN xã hội, cảm xúc và nhận thức.

2.2. Mục tiêu phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn TL cho HS ở trường TH

Phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn tâm lý cho học sinh tiểu học nhằm đạt được các mục tiêu chính sau: Mục tiêu sự hỗ trợ cần thiết về mặt tâm lý để phát triển cả về nhận thức, cảm xúc và xã hội. Phối hợp hiệu quả giúp xây dựng một môi trường học tập và gia đình hỗ trợ cho sự phát triển toàn diện của học sinh. Phối hợp giữa nhà trường và gia đình giúp tạo ra sự nhất quán trong các phương pháp và chiến lược can thiệp tâm lý. Điều này giúp học sinh nhận được sự hỗ trợ liên tục và đồng bộ từ cả hai bên, từ đó cải thiện hiệu quả của các can thiệp.

Tăng cường khả năng phát hiện sớm và giải quyết các vấn đề tâm lý của HS. Phối hợp giúp chia sẻ thông tin quan trọng và phát hiện các vấn đề kịp thời, từ đó thực hiện các can thiệp phù hợp. Phối hợp giúp nâng cao sự hiểu biết và nhận thức của cả giáo viên và cha mẹ học sinh về các vấn đề tâm lý mà học sinh có thể gặp phải.

Mục tiêu quan trọng là xây dựng mối quan hệ tin cậy và hỗ trợ giữa nhà trường và gia đình. Sự tin cậy và hợp tác giúp tạo ra một môi trường học tập tích cực và hỗ trợ cho học sinh. Phối hợp nhằm khuyến khích cha mẹ học sinh tham gia tích cực vào quá trình tư vấn tâm lý và hỗ trợ học sinh. Sự tham gia của cha mẹ học sinh rất quan trọng trong việc thực hiện các can thiệp tâm lý và theo dõi sự tiến bộ của học sinh.

Phối hợp giúp đảm bảo rằng tất cả học sinh đều được tiếp cận dịch vụ tư vấn tâm lý một cách công bằng và bình đẳng. Tăng cường hiệu quả của các chương trình tư vấn tâm lý thông qua sự phối hợp giữa nhà trường và gia đình.

2.3. Nguyên tắc phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn tâm lý cho HS ở trường TH

Phối hợp hiệu quả giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn tâm lý cho học sinh tiểu học yêu cầu tuân thủ một số nguyên tắc cơ bản nhằm đảm bảo sự hỗ trợ tốt nhất cho học sinh với các nguyên tắc: Nhà trường và gia đình cần hợp tác chặt chẽ và tôn trọng quan điểm cũng như ý kiến của nhau. Sự hợp tác này bao gồm việc lắng nghe và phản hồi một cách cởi mở và tôn trọng. Tất cả thông tin liên quan đến tình trạng tâm lý và các can thiệp của HS phải được bảo mật và chỉ được chia sẻ với các bên liên quan cần thiết.

Cung cấp thông tin đầy đủ và minh bạch về tình trạng tâm lý của học sinh, các kế hoạch can thiệp, và kết quả đánh giá. Cả hai bên cần phải được thông báo rõ ràng về các vấn đề và quyết định liên quan.

Tất cả các hoạt động phối hợp và can thiệp tâm lý phải được hướng tới việc cải thiện sức khỏe và phát triển của học sinh. Các quyết định cần phải dựa trên nhu cầu và lợi ích tốt nhất của HS. Phối hợp cần phải linh hoạt và sẵn sàng điều chỉnh khi có sự thay đổi trong tình trạng của học sinh hoặc khi có phản hồi từ các bên. Các kế hoạch và phương pháp can thiệp cần phải được cập nhật kịp thời.

Cung cấp sự hỗ trợ liên tục và đào tạo cho cả giáo viên và cha mẹ học sinh về các vấn đề tâm lý và phương pháp can thiệp. Cả nhà trường và gia đình đều phải tham gia tích cực và chia sẻ trách nhiệm trong quá trình tư vấn tâm lý. Điều này bao gồm việc thực hiện các kế hoạch can thiệp và theo dõi sự tiến bộ của HS.

Thực hiện việc đánh giá định kỳ về hiệu quả của các can thiệp và cung cấp phản hồi cho các bên liên quan. Điều này bao gồm việc thu thập ý kiến từ học sinh, cha mẹ học sinh, và GV để điều chỉnh các kế hoạch nếu cần thiết.

2.4. Nội dung phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn tâm lý cho HS ở trường tiểu học

Nhà trường và gia đình thường xuyên trao đổi thông tin về tình trạng tâm lý, hành vi và sự phát triển của HS. Thông tin này có thể bao gồm các vấn đề về học tập, cảm xúc, và hành vi của HS.

Phối hợp trong việc xây dựng và thực hiện các kế hoạch can thiệp tâm lý phù hợp với nhu cầu cụ thể của HS. Thiết lập các mục tiêu cụ thể, các phương pháp can thiệp, và các bước thực hiện. Tổ chức các cuộc họp định kỳ giữa GV, nhà tư vấn tâm lý, và cha mẹ HS để đánh giá tiến trình và hiệu quả của các can thiệp, cũng như để thảo luận về các vấn đề phát sinh.

Nhà trường cung cấp thông tin và đào tạo cho cha mẹ HS về các vấn đề tâm lý phổ biến, kỹ năng quản lý cảm xúc và các phương pháp hỗ trợ học sinh. Cùng nhau tổ chức các hoạt động hỗ trợ HS như các buổi tư vấn cá nhân, các hoạt động nhóm và các chương trình giáo dục cảm xúc.

Phối hợp để nhanh chóng giải quyết các vấn đề tâm lý khẩn cấp của học sinh, bao gồm việc tổ chức các can thiệp khẩn cấp và cung cấp hỗ trợ tức thời. Thực hiện việc đánh giá định kỳ về hiệu quả của các can thiệp và hỗ trợ, đồng thời điều chỉnh các phương pháp và kế hoạch nếu cần thiết. Khuyến khích cha

mẹ HS tham gia vào các hoạt động học tập và tư vấn tâm lý, và tạo điều kiện cho họ đóng góp ý kiến và phản hồi.

2.5. Phương pháp phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn tâm lý cho HS ở trường TH

Tổ chức các cuộc họp định kỳ giữa GV, nhà tư vấn tâm lý và cha mẹ HS để thảo luận về tình trạng tâm lý của HS, đánh giá tiến trình và điều chỉnh các kế hoạch can thiệp. Cung cấp thông tin về các vấn đề tâm lý, các phương pháp can thiệp và kỹ năng hỗ trợ HS cho cả GV và cha mẹ HS. Thông tin này có thể được chia sẻ qua các bản tin, tài liệu, hoặc các buổi đào tạo.

Cùng nhau xây dựng và thực hiện các kế hoạch can thiệp tâm lý phù hợp với nhu cầu cụ thể của HS. Kế hoạch này bao gồm các mục tiêu, PP can thiệp và các bước thực hiện cụ thể.

Khuyến khích cha mẹ HS tham gia vào các hoạt động học tập và các chương trình tư vấn tâm lý. Điều này có thể bao gồm việc tham gia vào các buổi hội thảo, các hoạt động ngoại khóa, hoặc các cuộc gặp mặt cá nhân. Cung cấp các chương trình đào tạo và tư vấn cho cha mẹ HS về các vấn đề tâm lý của trẻ em, kỹ năng quản lý cảm xúc và hành vi, và các PP hỗ trợ tại gia đình.

Áp dụng các công cụ và kỹ thuật đánh giá để theo dõi và đánh giá tình trạng tâm lý của HS. Các công cụ này có thể bao gồm các bảng hỏi, phỏng vấn và quan sát. Xây dựng và duy trì mối quan hệ tin cậy giữa nhà trường và gia đình thông qua sự minh bạch, tôn trọng và hợp tác. Tổ chức các hoạt động chung giữa nhà trường và gia đình, như các buổi hội thảo, các sự kiện gia đình, và các hoạt động học tập ngoại khóa.

2.6. Phương thức phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn tâm lý cho HS ở trường TH

Tổ chức các buổi họp cha mẹ HS định kỳ để thông báo về tình hình học tập và tâm lý của HS, cũng như thảo luận về các vấn đề cần giải quyết. Mời cha mẹ HS tham gia các buổi tư vấn cá nhân với chuyên viên tâm lý của nhà trường để thảo luận chi tiết về các vấn đề tâm lý của con em.

Phối hợp với cha mẹ HS để xây dựng kế hoạch hỗ trợ tâm lý cho HS, bao gồm các mục tiêu, PP và thời gian thực hiện. Nhà trường tạo môi trường học tập thân thiện, an toàn, khuyến khích sự phát triển toàn diện của HS.

Sử dụng phiếu điều tra tâm lý để thu thập thông

tin về trạng thái tâm lý của HS, từ đó có cơ sở để tư vấn và hỗ trợ kịp thời. Mời các chuyên gia tâm lý từ bên ngoài đến tư vấn và hỗ trợ, cung cấp các kiến thức chuyên sâu và PP can thiệp hiệu quả.

2.7. Các điều kiện phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn tâm lý cho HS ở trường TH

Ban giám hiệu và GV phải cam kết thực hiện các hoạt động tư vấn tâm lý một cách nghiêm túc và có trách nhiệm. GV và cha mẹ HS cần xây dựng mối quan hệ tin cậy, cởi mở và tôn trọng lẫn nhau, tạo điều kiện thuận lợi cho việc trao đổi thông tin và hợp tác.

Các chuyên viên tư vấn cần được đào tạo chuyên sâu về tâm lý học đường và có kinh nghiệm làm việc với HS tiểu học. Nhà trường cần có phòng tư vấn tâm lý riêng biệt, đảm bảo không gian yên tĩnh và thoải mái cho các buổi tư vấn. Xây dựng chương trình tư vấn tâm lý chi tiết, bao gồm các mục tiêu, PP, thời gian và các hoạt động cụ thể. Nhà trường cần ban hành các chính sách rõ ràng về công tác tư vấn tâm lý, bao gồm quyền và trách nhiệm của GV, cha mẹ HS và HS.

3. Kết luận

Sự phối hợp nhà trường và gia đình có vai trò rất quan trọng. Nhà trường chủ động tuyên truyền và thông báo tới gia đình HS về chủ trương, đường lối, kế hoạch và hoạt động giáo dục hàng năm của nhà trường; trao đổi tình hình rèn luyện, học tập và thống nhất biện pháp giáo dục HS; vận động gia đình đưa HS bỏ học trở lại lớp; tạo điều kiện để cha mẹ hoặc người giám hộ HS đến lớp tìm hiểu và hỗ trợ HS rèn luyện, học tập; huy động và tạo điều kiện để gia đình HS tham gia xây dựng nhà trường theo đúng quy định của pháp luật và sử dụng hiệu quả các nguồn lực đóng góp. Xây dựng nhà trường tổ chức cho GV, HS tham gia các hoạt động trải nghiệm tìm hiểu lịch sử, văn hóa địa phương và các hoạt động xã hội khác cũng như công tác tư vấn TL giúp HS có TL tốt nhất trong quá trình học tập để đạt kết quả cao nhất.

Tài liệu tham khảo

1. Quốc Hội (2019), *Luật giáo dục 2019*, NXB ST. Hà Nội
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2017), *Thông tư 31/2017/TT-BGDĐT ban hành ngày 18/12/2017 về việc hướng dẫn thực hiện công tác tư vấn tâm lý cho học sinh trong trường phổ thông*. Hà Nội
3. Nguyễn Trọng Lăng (2023) *Giáo trình Tâm lý học lứa tuổi tiểu học và Tâm lý học sư phạm*, NXB KHXH. Hà Nội